राज्य सरोवर संवर्धन योजनेंतर्गत औसा नगर परिषद, जि. लातूर येथील समतानगर तलावास मान्यता व निधी वितरित करण्याबाबत .

महाराष्ट्र शासन
पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः रासयो-२०२३/प्र.क्र. ४८/आस्थापना (अ)
नवीन प्रशासन भवन, १५ वा मजला, हुतात्मा राजगुरू चौक,
मादाम कामा मार्ग, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : ३१ मार्च, २०२३.

वाचा :- १) पर्यावरण विभाग विभाग शासन निर्णय क्र.इएनव्ही २००८/प्र.क्र.६९/तां.क.३, दि.२७.०८.२००८
२) मुख्याधिकारी, औसा नगरपरिषद,जि.लातूर यांच्याकडून प्राप्त प्रस्ताव.
३) दिनांक २७.०२.२०२३ रोजीच्या सुकाणू समितीच्या बैठकीचे इतिवृत्त.

प्रस्तावना -

राज्यातील तलाव, सरोवरे व मोठे जलाशय यांचे पर्यावरणीयदृष्टया संवर्धन करण्यासाठी राज्य शासनाने राज्य योजनेंतर्गत राज्य सरोवर संवर्धन योजना सन २००६-०७ या आर्थिक वर्षापासून सुरु केली आहे. या योजनेंतर्गत सर्वसाधारणपणे खालील कामांचा समावेश होतो.

१. तलावाच्या पाण्याचे प्रदूषण करणारे स्त्रोत निश्चित करुन प्रदुषण रोखण्यासाठी उपाययोजना करणे.
२. तलावात साचलेला आवश्यक घातक व ऑरगॅनीक गाळ काढणे.
३. तलावाची गुणवत्ता टिकविण्यासाठी,
   अ. तलावातील अनावश्यक व उपद्रवी वनस्पती नष्ट करुन त्यांची वाढ नियंत्रणात आणण्यासाठी उपाययोजना करणे.
   ब. तलावातील जैविक प्रक्रियेव्दारे तलावातील पाण्याची गुणवत्ता सुधारणे.
   क. किनारा सौंदर्यीकरण, हरित पटटा विकसित करणे, कुंपण घालणे, मनोरंजनासाठी बालोद्यान, नौकाविहार, कमी किंमतीची स्वच्छतागृहे इ.
४. जनसहभाग व जनजागृतीसाठी कार्यक्रम तसेच प्रदुषण रोखण्यासाठी स्थानिक परिस्थितीनुसार करावयाच्या उपाययोजना.

या योजनेंतर्गत सन २०२२-२३ या आर्थिक वर्षात मुख्याधिकारी, औसा नगरपरिषद यांच्यामार्फत सादर **समतानगर तलावाच्या** प्रस्तावास **तत्वत: मान्यता** व त्यानुषंगिक निधी मुक्त करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

राज्य सरोवर संवर्धन योजनेंतर्गत मुख्याधिकारी औसा नगरपरिषद यांच्यामार्फत सादर **समतानगर तलावाचे** पर्यावरणीयदृष्टया संवर्धनाच्या प्रस्तावावर सुकाणू समितीच्या दि.२७.०२.२०२३ रोजीच्या बैठकीत चर्चा करण्यात आली. सदर बैठकीच्या इतिवृत्तातील निर्णयाच्या अधीन राहून **रुपये ४,००,००,०००/-(रुपये चार कोटी फक्त) च्या मर्यादेत तत्वत: मान्यता** देण्यात येत आहे. सदरपैकी **रु. १,५०,००,०००/-(रुपये एक कोटी**

पन्नास लक्ष फक्त) इतका निधी **मुख्याधिकारी, औसा नगरपरिषद** यांना वितरित/मुक्त करण्यास या शासन निर्णयाद्वारे खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहून मान्यता देण्यात येत आहे.

- तलावाचे पर्यावरणीयदृष्ट्या संवर्धन व संरक्षण करण्यास्तव प्रस्तावित करण्यात येत असलेल्या कामांच्या अनुषंगाने पूर्णत: RCC Compound Wall, Gabion wall वा तत्सम RCC बांधकामांऐवजी अत्यावश्यक त्या ठिकाणी व आवश्यक त्या उंचीचे Chain-link Fencing सह RCC Compound Wall/ Gabion wall अंतर्भूत करावे. तसेच झाडाझूडूपांचे कुंपण, Sewage treatment plant(STP), Drainage Management System, Desilting, Dewatering, Plantation/Afforestation, Aerators cum fountains, Solar lightening, विसर्जन घाट, निर्माल्य कलश व जनजागृती इत्यादी कामांचा आवश्यकतेनुसार समावेश करण्यात यावा.
- राष्ट्रीय सरोवर संवर्धन योजनेच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार (NLCP Guidelines) केवळ Centage charge/Contingency Charge अनुज्ञेय असेल.
- तलावाबाबतची आवश्यक प्राथमिक माहितीचा तक्ता सादर करावा.
- स्थानिक संस्थेचे उचलावयाचा हिस्स्याबाबत ठराव, तलाव संवर्धन पूर्ण झाल्यावर त्याची देखभाल कोण करणार याबाबत स्थानिक संस्थेचा ठराव व सदर तलावाचे इतर योजनेंतर्गत काम चालू असल्यास त्याबाबतची माहिती सादर करावी.
- तलावाच्या पाण्याच्या सद्यस्थिती गुणवत्ता अहवाल(PH, TSS, BOD, COD, DO, Nitrogen, Phosphorous, E-coli)-तलावाची प्रदूषण पातळी मोजण्यासाठी तलाव क्षेत्रातील विविध ठिकाणाहून (किमान ५ ते ६) पाणी नमुना जमा करून मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळेतून बनविलेले जलगुणवत्ता अहवाल सादर करावा.
- सदर तलावाच्या मालकी हक्काबाबत माहिती देण्यात यावी(सात- बारा कागदपत्राची प्रत)
- तलाव सौदर्यीकरणासंबंधित कामे जसे Non-Core Work (घाट बांधणे, गार्डन, पाथ वे, बेंच बसविणे) इ कामांसाठी लागणारा निधी २५ % पेक्षा जास्त नसावा. प्रस्तावित निधी हा जलसंपदा विभाग व तत्सम प्राधिकरणामार्फ़त निर्गमित District Schedule Rate (DSR) वर आधारीत असावा.(Cost Estimate).

उपरोक्त नुसार तलाव संबंधित सविस्तर प्रकल्प अहवाल विभागास सादर करावा त्यानुषंगाने प्रशासकीय व अंतिम मान्यता देण्याची कार्यवाही शासन स्तरावर करण्यात येईल.

२. या शासन निर्णयान्वये वितरित केलेला निधी, प्रस्तावास प्रशासकीय आणि अंतिम मान्यता प्राप्त झाल्यानंतरच खर्ची करण्याची दक्षता **मुख्याधिकारी, औसा नगरपरिषद** यांनी घ्यावी.

३. सदर प्रयोजनार्थ होणारा खर्च हा "मागणी क्र. यू-४, ३४३५ परिस्थितिकी व पर्यावरण ०४, प्रदूषण प्रतिबंध व नियंत्रण, १०३, वायू व जल प्रदूषण प्रतिबंध, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना -राज्य योजनांतर्गत योजना, (०२), पर्यावरण प्रतिबंध, (०२) (०७), राष्ट्रीय सरोवर संवर्धन योजना (३४३५ ०१८२), ३१, सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर)" या मुख्य- लेखाशिर्षाखाली सन २०२२-२३ या वर्षासाठीच्या मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा व त्याच लेखाशिर्षाखाली वर्गीकृत करण्यात यावा.

४. **मुख्याधिकारी, औसा नगरपरिषद** यांना अदा करावयाची **रु. १,५०,००,०००/-(रुपये एक कोटी पन्नास लक्ष फक्त)** एवढी रक्कम अधिदान व लेखाधिकारी यांच्यामार्फत कोषागारातून वित्त विभागाने निर्गमित केलेल्या

शासन निर्णय क्र.संकीर्ण २०२०/प्र.क्र.६/२०/कोषा-प्रशा ५,दि १२.११.२०२१ अन्वये ई-कुबेर प्रणालीद्वारे थेट **मुख्याधिकारी, औसा नगरपरिषद** यांच्या बँक खाते-CO MC Ausa State Lake Conservation Scheme, खाते क्र.५०१००६०५३४७३२२ मध्ये जमा करावे. प्रस्तुत प्रकरणी श्रीम. शिल्पा चं. शिर्के, कार्यासन अधिकारी, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून व श्री. सु.कि. निकम, सहसचिव, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग, मंत्रालय यांना नियंत्रक अधिकारी म्हणून प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

५. प्रस्तुत शासन निर्णय वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्रमांक अर्थसं-२०२२/प्रक्र.४३/अर्थ-३, दिनांक ०४ एप्रिल, २०२२ अन्वये प्रशासकीय विभागास प्रदान केलेल्या अधिकारानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे. तसेच प्रमाणित करण्यात येते की, दिनांक ०४.०४.२०२२ रोजीच्या शासन निर्णयातील परिशिष्टातील अनु.क्र. २ व ९ मधील अटींची पुर्तता होत आहे, तसेच वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्रमांक अर्थसं-२०२२/प्रक्र.४३/अर्थ-३, दिनांक ०४ एप्रिल, २०२२ व दिनांक ०८ फेब्रुवारी, २०२३ रोजीच्या शासन निर्णयातील अटी व शर्तीनुसार वितरित करण्यात येत आहे.

I) वित्त विभागाच्या परिपत्रक क्रमांक अर्थसं-२०२२/प्रक्र.४३/अर्थ-३, दिनांक ०४ एप्रिल, २०२२ च्या परिशिष्टातील अनुक्रमांक ९ मधील ३१ वेतनेतर सहायक अनुदाने या बाबीखालील खर्च करण्यास विभागाला अधिकार प्राप्त झाले असून सदर परिपत्रकातील नमूद अटींची पूर्तता करण्यात आली आहे.

II) वित्त विभागाच्या परिपत्रक क्रमांक अर्थसं-२०२२/प्रक्र.४३/अर्थ-३, दिनांक ०४ एप्रिल, २०२२ च्या परिशिष्टातील अनुक्रमांक १,३,४,५,६,७ व ८ या प्रकरणी लागू नाही. तसेच सदर परिशिष्टातील अनुक्रमांक ४ बाबत नमूद करण्यात येते की ही योजना केंद्र पुरस्कृत बाहय सहाय्यित योजना नाही.

III) वित्त विभागाच्या परिपत्रक क्रमांक अर्थसं-२०२२/प्रक्र.४३/अर्थ-३, दिनांक ०४ एप्रिल, २०२२ च्या परिपत्रकासोबतच्या परिशिष्टातील अनुक्रमांक २ च्या अनुषंगाने नमूद करण्यात येत की, सदर योजनेच्या स्वरुपात अथवा व्याप्तीमध्ये कसलाही बदल करण्यात आलेला नाही. तसेच परिशिष्टातील अ.क्र.९ संदर्भातील तपासणी सूचीमधील अनुक्रमांक १,२,३ व ४ मध्ये नमूद करण्यात आलेल्या अटींची पूर्तता होत आहे. तसेच सदर अनुक्रमांक ९ संदर्भातील तपासणी सूचीमधील अनुक्रमांक ५ ते १० या प्रकरणी लागू नाही.

६. या शिवाय वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्रमांक संकीर्ण २०१६/प्र.क्र.३१/कोषा.प्रशा-५, दिनांक १०.०५.२०१६ अन्वये परिच्छेद क्र.४ मधील खालील बाबींची पूर्तता होत आहे.

१) विभागास प्रदान वित्तीय अधिकाराबाबत वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्र अर्थसं २०१८/प्र.क्र.६९/अर्थ-३ दिनांक ०२.०४.२०१८ मधील परिच्छेद क्र.६ (अ) नुसार रु.५ कोटी पर्यंतच्या अनावर्ती योजनेच्या खर्चास प्रशासकीय मान्यता देण्याचे अधिकार प्रशासकीय विभागांना आहेत.

२) **समतानगर तलावाच्या** संवर्धनासाठी **रु. १,५०,००,०००/-(रुपये एक कोटी पन्नास लक्ष फक्त)** इतका निधी प्रस्तुत शासन निर्णयाव्दारे वितरित करण्यात येत आहे.

३) "मागणी क्र.यु-४, ३४३५-परिस्थितीकी व पर्यावरण, ०४, प्रदुषण प्रतिबंध व नियंत्रण, १०३, वायू व जल प्रदूषण प्रतिबंध, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना-राज्य योजनांतर्गत योजना, (०२) पर्यावरण प्रतिबंध (०२) (०७) राष्ट्रीय सरोवर संवर्धन योजना (३४३५ ०१८२) ३१, सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर)"या मुख्य लेखाशिर्षाखाली कोणतेही संक्षिप्त देयक प्रलंबित नाही.

४) मुख्याधिकारी, औसा नगरपरिषद यांच्याकडून पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभागास कोणतेही येणे बाकी नाही.

५) तसेच उपरोक्त शासन निर्णयाच्या “अ” मधील परिच्छेदातील ६,७,८,९ या बाबी लागू नाहीत.

७. सदर शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या संमतीने, अनौपचारिक संदर्भ क्र.६९/१४४३, दि.१५.०३.२०२३ व वित्त विभागाच्या संमतीने, वित्त विभाग अनौपचारिक संदर्भ क्र. ६३/२०२३/व्यय-१६, दि.२७.०३.२०२३ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३०४०३१३१९४८१५०४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

SURYAKANT KISAN NIKAM

Digitally signed by SURYAKANT KISAN NIKAM
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=ENVIRONMENT AND CLIMATE CHANGE DEPARTMENT, 2.5.4.20=3978ce8e745a91e0561f6f9473df7e92873ee7ac8c2f7c49ac520e61061ddded, postalCode=400032, st=Maharashtra, serialNumber=3A94A1F658A34D45CA2859DBC88DFB40760079B8946087EF0FB8BC7CD7314C27, cn=SURYAKANT KISAN NIKAM
Date: 2023.04.03 13:24:38 +05'30'

(सु. कि. निकम) ,
सह सचिव ,पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग
महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राज भवन, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्री (पर्यावरण व वातावरणीय बदल) यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
४. प्रधान सचिव (पर्यावरण व वातावरणीय बदल), मंत्रालय, मुंबई
५. प्रधान सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. सह सचिव, पर्यावरण व वातावरणीय बदल, मंत्रालय, मुंबई.
८. मुख्याधिकारी, औसा नगरपरिषद, जि. लातूर.
९. महालेखापाल (लेखापरिक्षा) १. महाराष्ट्र मुंबई-४०००२०
१०. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-१, महाराष्ट्र, मुंबई- ४०००२०
११. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-२, महाराष्ट्र, नागपूर
१२. महालेखापाल (लेखापरिक्षा) २. महाराष्ट्र, नागपूर
१३. अधिदान व लेखाधिकारी, वांद्रे (पूर्व) मुंबई-४०००५१.
१४. अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई
१५. निवासी लेखाधिकारी, मुंबई
१६. संचालक, लेखा व कोषागरे, मुंबई
१७. मुख्यलेखा परिक्षक, स्थानिक निधीलेखा, कोकण भवन, मुंबई
१८. वित्त विभाग (कार्यासन क्रमांक व्यय-१६/अर्थसंकल्प-७), मंत्रालय, मुंबई.
१९. नियोजन विभाग, कार्यासन क्र.१४७२, मंत्रालय, मंबई.
२०. रोखशाखा, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२१. निवडनस्ती.